Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὁ μὴ πληρωθείς, κενός: *Μπαρδάκιν-ν-ἀΐμωτον. Φεγάριν-ν-ἀΐμωτον* (σελήνη μὴ πλήρης). Συνών. *ἀγέμιστος* **1**, *ἄδειος*.

ἀγένεια ἡ, λόγ. σύνηθ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγένεια* = ταπεινὴ καταγωγή.

Ἡ ἔλλειψις καλῶν τρόπων ἐν τῇ κοινωνικῇ συμπεριφορᾷ, τραχύτης εἰς τοὺς τρόπους: *Ἀγένεια ποῦ τὴν ἔχει! Τοῦ φέρθηκε μὲ πολλὴ ἀγένεια.* Ἀντίθ. *εὐγένεια*.

ἀγένειος ἐπίθ. Σίφν. κ.ἀ. —ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωὴ² 32

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγένειος*.

Ὁ μὴ ἔχων γένειον καὶ ἑπομένως μικρὸς τὴν ἡλικίαν ἔνθ' ἀν.: Παροιμ. *Ἀγένειο ζευγάρι, μαῦρο ἁλώνι* (ὅταν ἄνθρωποι πολὺ μικρᾶς ἡλικίας ἀποτελοῦν ζεῦγος, δηλ. νυμφεύωνται, τότε κάμνουν μαῦρο ἁλώνι, δηλ. δὲν προκόπτουν εἰς τὰ τέκνα, τὴν διοίκησιν τοῦ οἴκου κτλ. Ἡ μεταφ. ἐκ ζεύγους νεαρῶν βοῶν χρησιμοποιουμένου εἰς τὸ ἁλώνισμα. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 20 ⟨1908⟩ 556 καὶ Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 7 ⟨1910/1⟩ 29) Σίφν. || Ποίημ.

Καὶ εἶν' ὁ νεκρὸς ξανθός, ἀγένειο παλληκάρι

ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἀν. Συνών. *ἄγενος* **(II) 1**.

ἀγενὴς ἐπίθ. λόγ. σύνηθ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγενὴς* = ὁ ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας καταγόμενος, ποταπός.

Ὁ ἐστερημένος καλῶν τρόπων ἐν τῇ κοινωνικῇ συμπεριφορᾷ, τραχὺς τοὺς τρόπους, ἀγροῖκος: *Τί ἀγενὴς ἄνθρωπος, δὲν ξέρει καθόλου νὰ φέρεται!* Συνών. *βάρβαρος*, ἀντίθ. *εὐγενής*.

ἀγένητος ἐπίθ. Κυκλ. (Θήρ. κ. ἀ.) Μακεδ. (Θεσσαλον.) *ἀγέν'τους* Μακεδ. Σάμ. *ἄγιν'τους* Μακεδ. (Βελβ.) *ἀγένετος* Πόντ. (Κερασ. Ὄφ. Τραπ. Χαλδ.) *ἀγένηστος* Πόντ. (Οἰν.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγένητος* = ὁ μὴ λαβὼν ἀρχήν, ὁ μὴ γενόμενος. Τὸ *ἀγένηστος* διὰ τὸν ἀόρ. *ἐγίνησα* = ἔγινα.

1) Μικρός, ἀσήμαντος Κυκλ. (Θήρ. κ. ἀ.): *Ἀγένητο πρᾶμα* Θήρ. **2)** Ὁ μὴ προκόψας οἰκονομικῶς, ὁ μὴ πλουτήσας, πτωχὸς Πόντ. (Κερασ. Ὄφ. Τραπ. Χαλδ.): *Ἀγένετος ἔν', δουλεύ' δουλεύ' κι ἀπάν' ἀτ' 'τοὶ παίρ'* (διαρκῶς ἐργάζεται καὶ δὲν δύναται νὰ ἀνακύψῃ ἐκ τῆς πενίας) Ὄφ. **3)** Ὁ μὴ ὡριμάσας, ἄωρος Πόντ. (Κερασ. Οἰν.): *Ἀγένετον ἀπίδιν-μῆλον* Κερασ. Συνών. *ἄγινος, ἀγίνωτος, ἄγουρος, ἄφταστος*, ἀντίθ. *γινωμένος*. **4)** Ὁ μὴ ὑποστὰς τὴν ἀναγκαίαν ζύμωσιν, ἐπὶ ἄρτου Μακεδ. (Βελβ. Θεσσαλον.): *Ἀγένητο ψωμὶ* Θεσσαλον.

ἀγενικὰ ἐπίρρ. ἀμάρτ. *ἀενικὰ* Κάρπ. (Ἔλυμπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀγενικός*.

Μετὰ λαιμαργίας, κατὰ κόρον, ἀπλήστως: *Μὴ τρώῃς ἀενικά. Ἤφαεν ἀενικὰ κ' ἐρρώστησε.*

ἀγενικοπίνω ἀμάρτ. *ἀενικοπίνω* Κάρπ. (Ἔλυμπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *ἀγενικὰ* καὶ τοῦ ρ. *πίνω*.

Πίνω μετ' ἀπληστίας: Ἄσμ.

Ἡ κόρη ἱδρωμένη κλίνει νὰ πιῇ νερὸ
κι ὡς εἶν' ἡ κόρ' ἀενική, πολλ' ἀενικοπίνει.

ἀγενικὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. *ἀενικὸς* Κάρπ. (Ἔλυμπ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *ἀγενής*. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. καὶ *εὐγενικὸς* παρὰ τὸ *εὐγενής*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Ἀγενής, βάναυσος: *Ἀενικοὶ γονεοί. Ἀενικὰ παιδιά.* **2)** Ἀδηφάγος, λαίμαργος: *Τί ἀενικὰ παιδιὰ ποῦ 'ν' αὐτά!* || Ἄσμ.

Κι ὡς εἶν' ἡ κόρ' ἀενική, πολλ' ἀενικοπίνει.

β) Πλεονέκτης. **3)** Πληθ. *τὰ ἀενικὰ* οὐσ., οἱ ἱδρῶτες.

ἀγεννησιὰ ἡ, Σῦρ. (Ἑρμούπ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. *ἀγεννησία*. Πβ. Σουΐδ. «ἀγονία· ἀτεκνία, ἀγεννησία».

Τὸ νὰ μὴ γεννᾷ τις, ἡ ἀγονία, ἡ στείρωσις: Φρ. *Ἀγεννησιὰ τὴν δέρνει* (ἐπὶ γυναικὸς στείρας).

ἀγέννητος ἐπίθ. Ἤπ. Θρᾴκ. (Αἶν.) Κεφαλλ. Κυκλ. Κῶς Παξ. Πελοπν. (Λακων.) Σῦρ. (Ἑρμούπ.) κ. ἀ. *ἀγέννετος* Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὄφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ἀ.) *ἀγέν'τος* Μύκ. *ἀγέν'τους* Ἤπ. (Ζαγόρ. κ.ἀ.) Θεσσ. Λέσβ. Μακεδ. (Χαλκιδ. κ. ἀ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ. *ἀέννητος* Ἰκαρ. Σύμ. κ.ἀ. *ἀγέννατε* Τσακων. *ἀιγέννατε* Τσακων. *ἀγέννουτους* Στερελλ. (Αἰτωλ.) *ἀγέννιγος* Εὔβ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγέννητος*. Ὁ τύπ. *ἀγέννουτους* ἐκ παρασχετισμοῦ πρὸς τὸ *ἀγένουτους*, περὶ οὗ ἰδ. *ἀγίνωτος*.

1) Παθ. ὁ μὴ γεννηθεὶς ἢ ὁ μήπω γεννηθεὶς Εὔβ. Ἤπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.) Ἰκαρ. Κυκλ. Λέσβ. Μακεδ. Παξ. Πελοπν. (Λακων.) Πόντ. (Κοτύωρ. Ὄφ. Τραπ. Χαλδ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Σύμ. Σῦρ. (Ἑρμούπ.) Τσακων. κ.ἀ.: *Ὁ Θεὸς ἔν' ἀγέννετος* Κοτύωρ. *Τόσο ἄτυχος εἶναι ποῦ καλύτερα νὰ 'μενε ἀγέννητος* Ἑρμούπ. *Ὅταν ἔκαμα τὰ σπίτια, εἶχα ἀγέννητο τὸ παιδί μου* Ἤπ. *Τότι ἤμ'ναν ἀγέννουτους ἰγὼ* Αἰτωλ. *Ἔμα ἀγέννατε, ὅταν ἐγεννάῖε ὁ βασιλῆα νάμου* (ἤμην ἀγέννητος, ὅταν ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς ἡμῶν) Τσακων. || Φρ. *Ἀγέννητος διάβολος* (δηλ. διάβολος, ὅμοιος τοῦ ὁποίου δὲν ἐγεννήθη. Ἐπὶ πονηροῦ καὶ ραδιούργου ἀνθρώπου ἢ ζωηροῦ καὶ ἀτάκτου παιδίου) Κυκλ. *Γιατρὸς ἄβρετος καὶ ἀγέννητος* (σπουδαῖος, ἀπαράμιλλος) Λακων. *Νὰ φκειάσερε τὸν ἀγέννατε!* (νὰ γεννήσῃς υἱόν, ὅμοιος τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει ἀκόμη γεννηθῆ, ἤτοι νὰ γεννήσῃς ἕνα ἥρωα. Εὐχὴ πρὸς ἔγκυον γυναῖκα) Τσακων. *Ἐγ' θὰ φκειάσῃ τὸν ἀγέννατε!* (θὰ γεννήσῃ τὸν ἀγέννητον! Εἴρων. ἐπὶ γυναικὸς στείρας) αὐτόθ. || Ἄσμ.

Κάλλιο νὰ μὴ γεννειώμουνα, ἀγέννητος νὰ μείνω,
παρὰ ποῦ ἐγεννήθηκα κι ὅλο φαρμάκια πίνω

Ἑρμούπ. Συνών. *ἄγεννος* **2**. **β)** Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ γεννηθῇ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.): Γνωμ.

Ἡ μάννα ἔν' ἀγέννετος καὶ μίαν γενισκᾶται

(ἅπαξ γεννᾶται. Ἡ φυσικὴ μήτηρ δὲν δύναται νὰ ἀναπληρωθῇ ὑπὸ τῆς μητρυιᾶς). **γ)** Ὁ μὴ ἀνατείλας, ἐπὶ τοῦ ἡλίου Λέσβ.: *Ἡ-ῆ-ἥλιους ἦταν ἀκόμα ἀγέν'τους.* Συνών. *ἀβάρετος* **(II) 2 β**. **2)** Οὐσ., ὁ διάβολος (ἐκ τῆς ἀνωτ. **1** φρ. *ἀγέννητος διάβολος* κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσ.) Κυκλ. Κῶς κ.ἀ.: Φρ. *Ἔχει τὸν ἀγέννητο μέσα του* (ἐπὶ ἀνθρώπου κακοῦ χαρακτῆρος) Κυκλ. *Ἄ 'ς τὸν ἀγέννητο!* (ἀρὰ) αὐτόθ. Συνών. φρ. *ἄ 'ς τὸ διάβολο!* **β)** Πανοῦργος, εὐφυής, ἱκανὸς (ἡ μεταφ. ἐκ τῆς φρ. *ἀγέννητος διάβολος*. Ἰδ. ἀνωτ. **1)** Σύμ. **γ)** Τὸ οὐδ. οὐσ., τὸ αἴσχιστον κακὸν (κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσ. *κακό*. Ἡ φρ. τὸ *ἀγέννητο κακὸ* ἐσχηματίσθη κατ' ἀναλογ. τοῦ *ἀγέννητος διάβολος*) Κεφαλλ.: Φρ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ